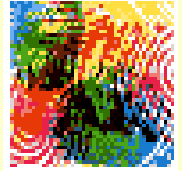

Wat is Taalgericht Vakonderwijs – en waarom is het wenselijk?

Maaïke Hajer

Hogeschool van Utrecht

Zorgen van docenten

Pedagogisch klimaat les en school

Eigenheid van school, 'extra' activiteiten

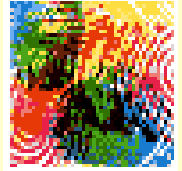

Taal van het boek

Woordenschat - leesvaardigheid

Zelfstandigheid bij opdrachten

Formuleervaardigheid

Taal en leren – kloof schooltaal thuis taal

Allochtone leerlingen: gevorderde T2-leerders
Maar ook autochtone, taalzwakke leerlingen

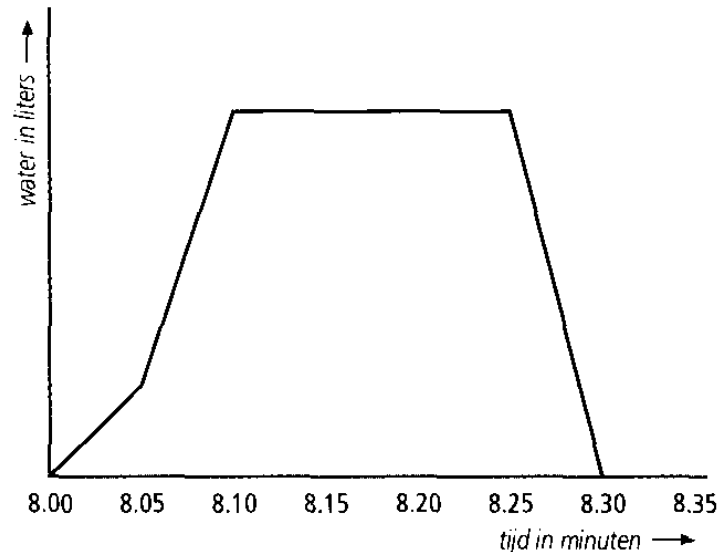
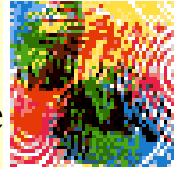
Toenemende abstractie en taaleisen
Verkaveling van taken van docenten – geen
samenhang

Erkend struikelblok in alle schooltypen en
onderwijsniveaus:
zie recent onderzoek Rotterdam in HAVO/VWO

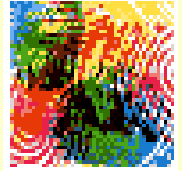

René neemt een bad. Hij laat de eerste vijf minuten alleen de warmwaterkraan open staan. Hij merkt dat het water veel te warm wordt en daarom zet hij ook de koudwaterkraan open. De grafiek

laat het verband zien tussen de tijd en de hoeveelheid water in het bad.

- Wat wordt er weergegeven op verticale as?
- Als ook de koudwaterkraan opengaat, loopt het bad sneller vol. Waaraan kun je dat zien?
- Hoe laat wordt de koudwaterkraan opengedraaid?
- Na een tijdje wordt de stop uit het bad getrokken. Hoe kun je dat aan grafiek zien? Hoe laat is dat?

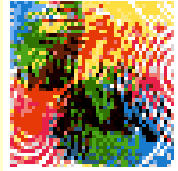

Leerstof!

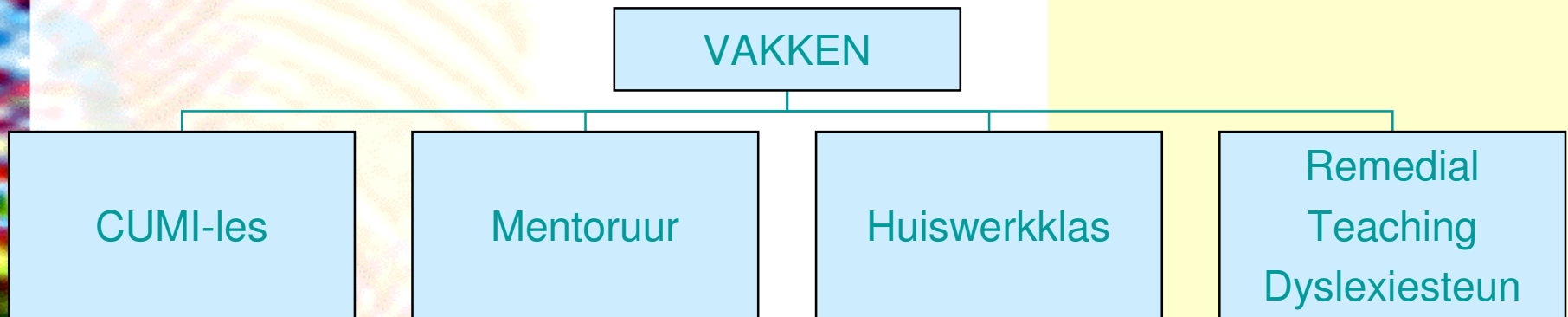
Vaktaal: x-as, y-as, assenstelsel, coördinaten, oorsprong, stijgen, dalen, schaalverdeling

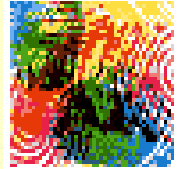
Algemene schooltaal: verband, weergeven, aflezen, hoe langer ... deste ..., naarmate

Denken in taal: veronderstellingen onder woorden brengen

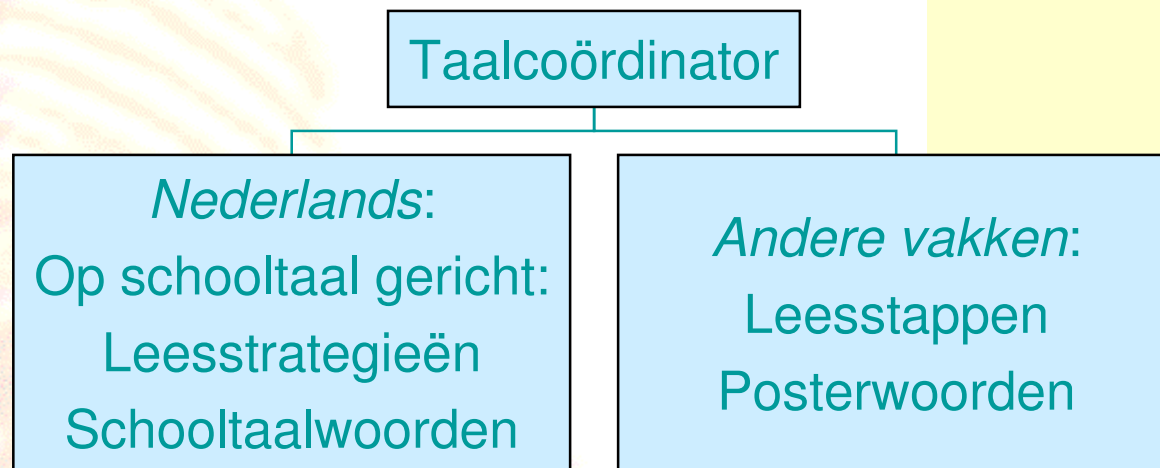

Taalbeleid Fase 1 : Het vangnet

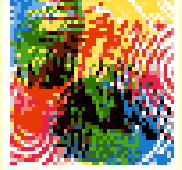

Fase 2: Het vak Nederlands als motor

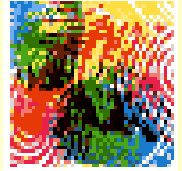
Ondertussen bij ..... Natuurkunde

Noem drie vormen van warmtetransport

Geef van elk een voorbeeld

Wat is het verschil tussen geleiding en straling?

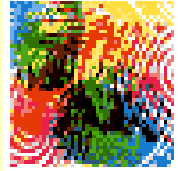

Ondertussen bij... biologie:

Wat zijn enzymen?

- a stoffen die scheikundige versnellen zonder daarbij zelf verbruikt te worden
- b scheikundige proessen die versnellen zonder daarbij zelf verbruikt te worden
- c. die zitten in het speeksel en in sommige sappen ze nemen zetmeel, eiwitten, koolhydraten en vetten op. kleine bactiëren.
- d. scheikunde stoffen die procesen versnellen zonder daar bij te verbruiken

Didactiek binnen vaklessen:

Ze kunnen niet lezen > minder laten lezen, simpeler teksten

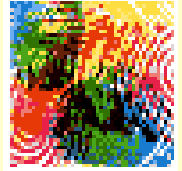
Ze kunnen moeizaam spreken en schrijven > minder laten spreken en schrijven of uit het hoofd leren

Ze kunnen geen verbanden leggen > terugvallen op feitenkennis

Ordeproblemen, demotivatie

EEN NEERWAARTSE SPIRAAL?

Opwaartse spiraal ?

Taal en leren - onlosmakelijk verbonden

Taal en vakinhouden als doel stellen

Hoge verwachtingen – variatie in werkvormen

Taalverwerving verweven in vaklessen door

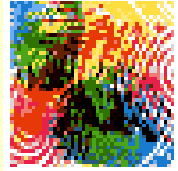
Leren in interactie

Taalsteun inbouwen

Contextrijk leren

TAALGERICHT VAKONDERWIJS !

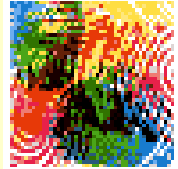

Fase 3: Taalgerichte vakdidactiek

Onderwijsontwikkeling
Omgaan met verschillen
Docentcompetenties

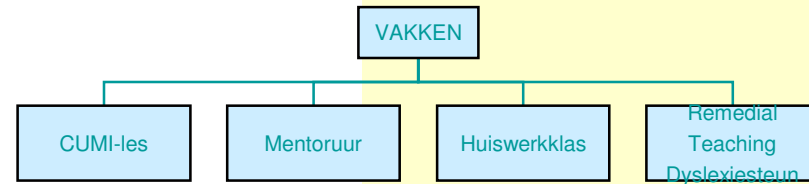
Nederlands (T1/T2)
Vakgericht taalonderwijs
Schools lezen, schrijven
Schools spreken luisteren

Andere vakken:
Taalgericht vakonderwijs
Integratie taalontwikkeling
in vakdidactiek

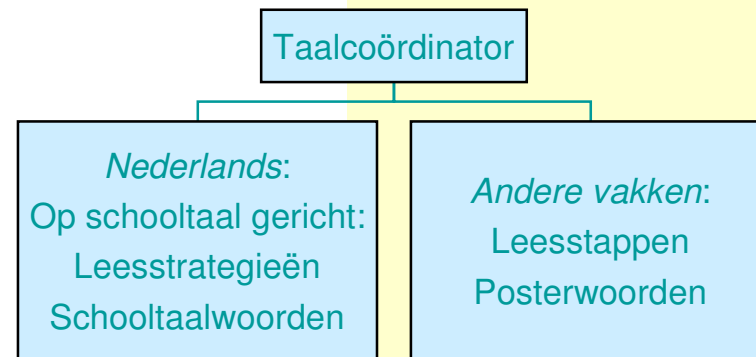

Waar staat uw school?

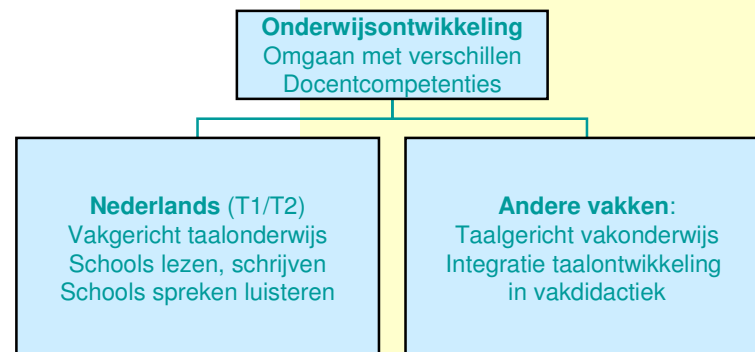
FASE 1: HET VANGNET

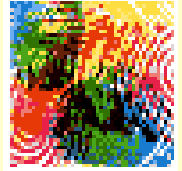

FASE 2: NEDERLANDS ALS MOTOR

FASE 3: ALLE VAKKEN ONDERWIJSONTWIKKELING

Taal- en vakdoelen bereiken via contextrijk vakonderwijs, met taalsteun en vol interactie

INTERACTIE:

Pratend en schrijvend leren

TAALSTEUN

Hulp bij begrijpen en produceren van
(vak-) taal. Feed back op je taalgebruik

CONTEXT

Leren vanuit voorkennis, met alle
zintuigen, vol aanknopingspunten

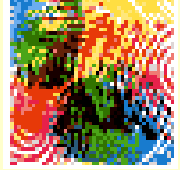
Interactie uitlokken in contextrijke (groeps)taken: taalspellen met dagelijkse taal, vaktaal, foto's

Door deze ramp wordt het land heel vruchtbaar. Je kunt er drie keer per jaar rijst oogsten.

De sterkte wordt uitgedrukt in een getal op de schaal van Richter.

Soms verschuiven de platen in de aardkorst heel hard. Ze raken elkaar daarbij aan.

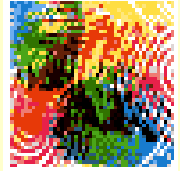
De massa die uit de aarde wordt gespuwd heet lava.

Productie uitlokken door taalsteun

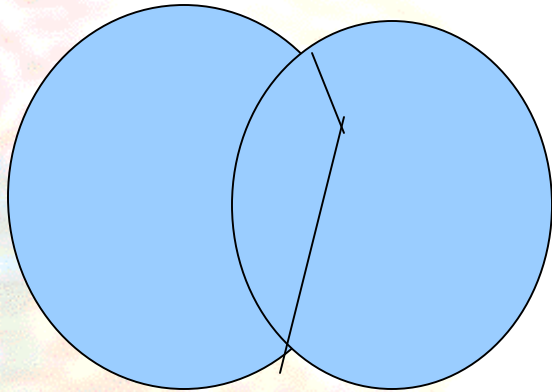
Schrijfkaders:

- > Deze ramp ontstaat door...
- > Er gebeurt dan het volgende:
- > De gevolgen zijn dat..
- > Uit voorzorg kunnen mensen...

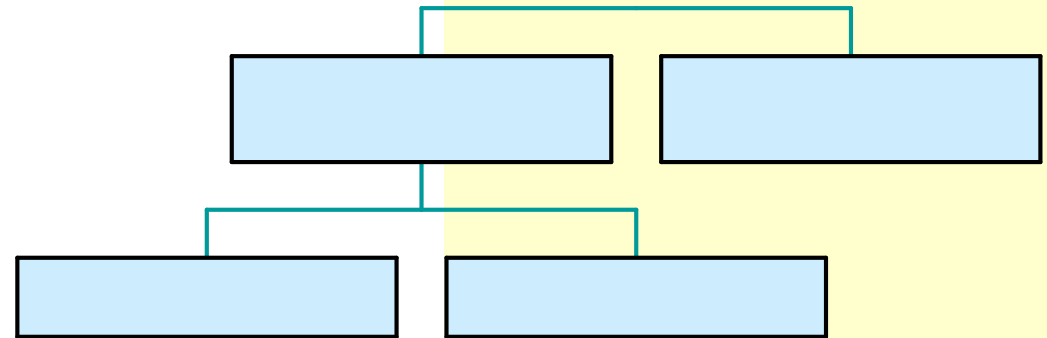

AFBEELDINGEN ALS STEUN BIJ VERWOORDEN DENKRELATIES

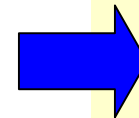
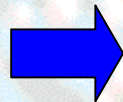
overeenkomsten en
verschillen

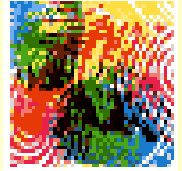
Deel-geheel-relaties

Oorzaken en gevolgen:

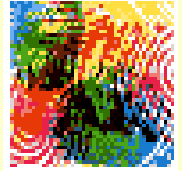
Samen leren over taalgericht vakonderwijs

Niet alleen tips: visie op taal en leren ontwikkelen

Uniformiteit vermijden: persoonlijke ingangen zoeken en verschillende manieren van leren

Vrijblijvendheid voorbij, het team in beweging

Uitwisseling garanderen

PLATFORM
Taalgericht
Vakonderwijs

Ervaringen:

Ik ga niet meer zomaar uit van het boek maar denk steeds: hoe giet ik dit in het vat voor deze klas

Ik hoor nu de kinderen praten en weet dan waar mijn uitleg nodig is

Ik zucht en steun niet meer, maar sta weer met plezier voor de klas